

Krzysztof Kowalik

Instytut Dziennikarstwa, Uniwersytet Warszawski

Słowa kluczowe: świętokrzyskie, Internet, samorząd, gmina, badanie, media, prasa, radio, telewizja internetowa

Key words: świętokrzyskie, Internet, self-government, district, research, media, press, radio, internet television

ŚWIĘTOKRZYSKIE MEDIA SAMORZĄDOWE – CYBERPRZESTRZEŃ NOWYM WYZWANIEM

Wprowadzenie

Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych wciąż zmienia formy komunikacji. Zauważalne jest to zwłaszcza w ciągu ostatnich lat, kiedy to Internet¹ dał zupełnie nowe możliwości budowania przekazu opartego przede wszystkim na interaktywności². Korzystamy z dobrodziejstw (dla innych „przekleństw”) coraz bardziej wyrafinowanych technologii komunikacyjnych, które w znacznym stopniu zaczynają wpływać na nasze codzienne życie. Zauważalne jest to zwłaszcza w zmieniającym się sposobie konsumpcji mediów. Prasa, radio, telewizja – media, które dzisiaj nazywamy tradycyjnymi lub „starymi mediami”, czyli tymi sprzed ery Internetu – tworzyły model komunikacji opartej na jednostronnym nadawaniu komunikatów. Sieć³ radykalnie zmieniła tę relację. Technologia umożliwiła powstanie kanału

---

¹ W tekście termin Internet będzie pisany dużą literą jako nazwa własna systemu. Zob. szerzej: *Internet*, Rada Języka Polskiego, http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1032 [dostęp: 5.05.2013].

² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Interaktywno%C5%9B%C4%87> [dostęp: 5.05.2013]. W artykule zastosowałem odwołania do Wikipedii jako źródła informacji uproszczonej, ale wystarczającej do wyjaśnienia podstawowych terminów użytych w tekście. Odwołania te są przeze mnie zweryfikowane. Na potrzeby niniejszej pracy nie widzę konieczności szerokiego wyjaśniania terminów linkowanych do internetowej encyklopedii, gdyż stanowią one jedynie element, a nie zasadniczą problematykę.

³ W tekście, w celach stylistycznych, będzie używany również termin Sieć jako równoznaczny z nazwą Internet.

zwrotnego, pozwalającego na natychmiastowe przesyłanie komunikatów również w stronę nadawcy. W ten sposób powstała teoretyczna równowaga między nadawcą i odbiorcą, na pewno zaś praktyczna możliwość transformacji odbiorcy w nadawcę treści. Ta interaktywność jest jedną z podstawowych cech narodzin „nowych mediów”⁴. Do tego nowego modelu musiały się dostosować media tradycyjne. Stąd powstanie portali internetowych towarzyszących prasie, radiu i telewizji. W większości serwisy te są niejako sieciowymi odbiciami przekazu nadawanego starymi kanałami (prasa – dystrybucja tradycyjna, radio – eter, telewizja – nadajniki naziemne lub satelitarne), inne przekształciły się we wręcz samodzielne organizmy medialne, żyjące własnym internetowym „rytmem”.

Internet dokonał swoistej rewolucji, ale w mediach raczej obserwujemy ewolucję. Innowacje w świecie mediów nie dotyczą tylko mediów komercyjnych, które zostały zmuszone przez rynek do wdrażania sieciowych rozwiązań. Zmiany są zauważalne również w mediach niekomercyjnych, chociaż dynamika przeobrażeń jest wolniejsza. Sieciowej ewolucji ulegają wszyscy dotychczasowi nadawcy i wydawcy treści. Twórcami są również samorządy, które posiadają nie tylko własne tytuły drukowane, lecz także strony WWW, rozgłośnie radiowe i tzw. telewizje internetowe⁵.

Zjawisko konwergencji, które Henry Jenkins zdefiniował jako „przepływ treści między różnymi platformami medialnymi, współpracę różnych przemysłów medialnych oraz migracyjne zachowania odbiorców mediów”⁶ w ogólny sposób prezentuje, jak wiele problemów pojawia się dla przemysłu medialnego wraz z rozwojem nowych technologii⁷. Te kłopoty dotyczą zarówno koncernów medialnych, jak i małych wydawnictw, zajmujących się tworzeniem mediów lokalnych i sublokalnych.

W literaturze możemy spotkać wiele typologii mediów lokalnych⁸ (regionalistycznych⁹, sublokalnych¹⁰). Dotyczą one szeroko rozumianej prasy. Jednak rozszerzający charakter mediów lokalnych, z podkreśleniem najważniejszych cech związanych z ich tworzeniem, oddaje definicja Mariana Gieruli: „podmiotem prasy

---

⁴ Zob. oficjalną polską definicję przyjętą przez GUS *Nowe media, definicja*, http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-6111.htm [dostęp: 11.05.2013]. Zob. także szerzej: M. Szpunar, *Czym są nowe media – próba konceptualizacji*, „Studia Medioznawcze” 2008, nr 4 (35), s. 32–40.

⁵ W tekście użyłem sformułowania „tzw. telewizje internetowe”, gdyż brak jest w literaturze ścisłego zdefiniowania usługi. Jednak dla zrozumienia mechanizmów działania przydatny będzie pokaz slajdów zamieszczony w serwisie Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji autorstwa W. Apela, *Telewizja internetowa i telewizyjne technologie internetowe*, http://www.piit.org.pl/_gAllery/26/72/2672/8470.pdf [dostęp: 5.05.2013]. Przydatna będzie również strona z Wikipedii, http://pl.wikipedia.org/wiki/Telewizja_internetowa [dostęp: 11.05.2013].

⁶ H. Jenkins, *Kultura konwergencji*, Warszawa 2007, s. 9–10.

⁷ Zob. szerzej o typologii konwergencji: K. Kopecka-Plech, *Koncepcje konwergencji mediów*, „Studia Medioznawcze” 2011, nr 3 (46), s. 15–22.

⁸ Zob. szerzej: R. Kowalczyk, *Media lokalne w Polsce*, t. 1, Poznań 2008, s. 158–174.

⁹ Zob. szerzej: W. Chorążki, *Prasa regionalistyczna w okresie transformacji*, w: *Regionalizm – lokalizm – media*, red. E. Chudziński, Bochnia–Warszawa 2001, s. 121–122.

¹⁰ Zob. szerzej: S. Dziki, W. Chorążki, *Media lokalne i regionalne*, w: *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer. E. Chudziński, Kraków 2000, s. 121.

lokalnej jest nie tylko społeczność lokalna jako całość, ale także jej poszczególne części, które składają się na jej społeczną stratyfikację w różnych wymiarach. Mogą się one kształtować i być wydzielane na podstawie zainteresowań, potrzeb, przekonań profesjonalno-zawodowych, przynależności polityczno-ideowo-organizacyjnej czy też terytorialnej¹¹. Dzięki czemu powstaje „rozwinęta lokalna sieć komunikacyjna o różnych zakresach i poziomach funkcjonowania”¹². Autor podkreśla również rolę kolportażu oraz miejsca redagowania. Definicją tą można objąć nie tylko prasę samorządową, lecz także gminne „nowe media”, tworzące swoisty system obiegu informacji, mającej charakter formalny (tworzony przez media urzędowe), ale przede wszystkim włączający w proces komunikacji lokalną społeczność (np. fora internetowe, społeczności internetowe, gdzie twórcami treści stają się mieszkańcy i goście odwiedzający gminę wirtualnie – poprzez narzędzia udostępnione przez samorząd). Oczywiście w nowych mediach znaczenie kolportażu należy rozpatrywać nie w charakterze terytorium rozpowszechniania tytułu (sygnału), ale właśnie pod kątem tworzenia sieci komunikacyjnej. Konwergencja, rozwój platform dystrybucyjnych, przede wszystkim rozwój Internetu, na nowo definiuje nie tylko rolę kolportażu, lecz także miejsca redagowania. Technologie informacyjne umożliwiają wprowadzanie elastycznych form tworzenia treści, gdzie miejsce jej powstawania nie ma tak dużego znaczenia, jak w mediach tradycyjnie dystrybuowanych. Dlatego też w nowych mediach, jeżeli mówimy o redagowaniu, należy mieć na myśli przede wszystkim treść, jej odniesienia do lokalności (bez względu na jej skalowalność – region lub gmina) oraz zadań, jakie media lokalne powinny podejmować. Bez względu na historyczny rozwój mediów („tradycyjnych” i „nowych”) media gminne, samorządowe (sublokalne) relacjonowały ważne dla danej społeczności wydarzenia państwowe, kościelne, sportowe itd. Ich periodyczność mogła być powiązana niejako z politycznym zapotrzebowaniem¹³, np. z prowadzeniem kampanii wyborczej przez gospodarza samorządu. Internet jednak wprowadza w ten społeczno-kulturowy krajobraz nowy element, nowego lokalnego współtwórcę medialnych treści: szarego obywatela, mieszkańca wsi, miasteczka lub aglomeracji. W produkcji kontentu mediów wzrasta znaczenie tworzonych przez nich treści¹⁴. Dzięki narzędziom nowoczesnej komunikacji staje się on uczestnikiem przekazu – nadawcą¹⁵ relacjonującym lub komentującym, chociażby na samorządowym forum, wydarzenia

---

¹¹ M. Gierula, *Rola prasy lokalnej w integracji małych miast i wsi (referat)*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Kultury i Środków Przekazu przy współudziale Izby Wydawców Prasy pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 21 września 2004 r., Kancelaria Senatu, Warszawa 2005, s. 21.

¹² *Ibidem*.

¹³ T. Mielczarek, *Monopol, pluralizm, koncentracja. Środki komunikowania masowego w Polsce w latach 1989–2006*, Warszawa 2007, s. 147–148.

¹⁴ T. Mielczarek, *Raport o śmierci polskich gazet*, Warszawa 2012, s. 205–206.

¹⁵ Zob. szerzej: T. Goban-Klas, *Internet jako szansa dla mediów lokalnych*, w: *Regionalne i lokalne środki przekazu. Kontekst międzynarodowy i krajowy*, red. J. W. Adamowski, K. Wolny-Zmorzyński, Warszawa 2007, s. 170–171.

dotyczącego jego najbliższego otoczenia. Te same narzędzia komunikacji pozwalają na dystrybuje treści (poprzez nowe media) ważnych lokalnie w globalnej sieci, znacznie zwiększając ewentualną grupę odbiorców¹⁶.

Cel i metoda badania

Celem badania było sprawdzenie, jak media samorządów świętokrzyskich (gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich) wchodzą w świat nowych mediów. Województwo należy do jednego z obszarów o najsłabszym zasięgu sieci internetowej¹⁷, chociaż z wysokim rocznym przyrostem liczby użytkowników¹⁸.

Przeanalizowałem kanały dystrybucji przekazów tworzonych przez władze samorządowe. W tym celu w pierwszym etapie, w marcu 2013 r., obserwowałem strony internetowe władz gminnych. W trakcie obserwacji poszukiwałem danych na temat dotychczasowych mediów danego samorządu (linków, zakładek, notek wydawniczych itp.). Sprawdzałem sposób prezentacji treści z mediów tradycyjnych (dotychczasowych mediów gminy) na stronach WWW poszczególnych samorządów. Oceniałem również witryny przez nie tworzone, zwłaszcza pod kątem komunikacji ze społecznością za pomocą nowych mediów, np. społeczności internetowych.

W drugim etapie badania, w kwietniu 2013 r., rozesłałem do gminnych samorządów prośbę o wypełnienie ankiety internetowej dotyczącej tzw. starych i nowych mediów. Pytania dotyczyły zarówno stanu obecnego, jak również planów władz gminnych dotyczących mediów samorządowych. Osoby wypełniające mogły wskazać odpowiedź przygotowaną w ankiecie, ale również wpisać własną. Stąd przy niektórych wynikach liczba odpowiedzi może być większa od liczby odpowiadających samorządów.

W województwie świętokrzyskim są 102 samorzady gminne. Nie badałem mediów samorządów powiatowych i samorządu województwa.

---

¹⁶ E. Chudziński, *Regionalizm w mediach. Geneza – przejawy – funkcje*, w: *Regionalne i lokalne środki przekazu*, s. 52–53.

¹⁷ Zob. szerzej: *Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną*, http://www.uke.gov.pl/files/?id_plik=13815 [dostęp: 25.08.2013], zwłaszcza załączniki *Województwo świętokrzyskie. Zasięg działania sieci kablowych i bezprzewodowych*, http://www.uke.gov.pl/files/?id_plik=13923 [dostęp: 25.08.2013] oraz *Województwo świętokrzyskie. Węzły dostępowe*, http://www.uke.gov.pl/files/?id_plik=13922 [dostęp: 25.08.2013]. Zob. także: J. Wątor, *W co piątej miejscowości w regionie nie ma Internetu. Tylko u nas jest tak źle*, http://kielce.gazeta.pl/kielce/1,47262,14499251,W_co_piatej_miejscowosci_w_regionie_nie_ma_Internetu_.html [dostęp: 27.08.2013].

¹⁸ *Diagnoza społeczna 2011*, red. J. Czapiński, T. Panek, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2011, wykres 7.2.10., s. 311.

Stare media w nowym opakowaniu

Własna strona internetowa instytucji samorządowej to dzisiaj standard nowoczesnej komunikacji. Jednak nie wszystkie gminy świętokrzyskie mają swój serwis informacyjny w Sieci. Trzy gminy (Gowarczów, Oleśnica oraz Osiek) spośród 102 w województwie nadal posiadają jedynie Biuletyny Informacji Publicznej, których prowadzenie jest dla samorządu ustawowym obowiązkiem¹⁹. Pozostałe gminy mają oficjalne serwisy internetowe.

Jednym z elementów poszukiwanych na stronach WWW były informacje dotyczące starych mediów samorządowych, czyli linków, zakładki lub jakichkolwiek innych tekstowych lub graficznych odnośników. Konstrukcja portali internetowych pozwala na dużą swobodę umieszczania tego rodzaju odnośników.

Spośród obserwowanych witryn (99 stron WWW oraz trzech Biuletynów Informacji Publicznej) w 45 opublikowano informację o czasopismach wydawanych przez gminę (lub instytucję działającą na zlecenie gminy, finansowaną przez samorząd, np. gminne ośrodki kultury), prowadzące działalność wydawniczą na zlecenie władz lokalnych (np. firmy prywatne, stowarzyszenia itd.). Specjalne linki lub zakładki kierowały do podstron w serwisie, gdzie publikowano rodzaj wydawanego tytułu. Były to odnośniki dotyczące dotychczasowych publikatorów gminnych, typu miesięczniki, kwartalniki lub wydawnictwa nieregularne (często okolicznościowe). Niestety w wielu przypadkach wyzwaniem dla internauty może być znalezienie gminnego wydawnictwa²⁰. Jako przykład może posłużyć linkowanie do „Gazety Pierzchnickiej”, której odnośnik znajduje się w menu pod pozycją „Inne”. W większości witryn linki publikowano w głównym menu, z odnośnikiem z nazwą wydawnictwa (np. „Wieści Łopuszna”²¹). Jednak skonfrontowanie wyników obserwacji oraz ankiety skierowanej do władz samorządowych pokazało jeszcze jeden mankament: bałagan redakcyjny i komunikacyjny wewnątrz niektórych urzędów. W pięciu przypadkach odpowiedzi ankietowe nie zgadzały się z rzeczywistością. Dotyczyły one publikowania gazet w formie PDF w witrynach samorządowych. W ankietach informowano w czterech przypadkach, że czasopismo jest na stronie WWW, ale go nie było. W jednym przypadku było odwrotnie – w ankiecie zaznaczono brak wersji elektronicznej gazety, ta jednak w serwisie istniała.

¹⁹ Zob. szerzej: <http://www.bip.gov.pl/> [dostęp: 5.05.2013].

²⁰ Prowadzenie statystyk gminnych tytułów badaczom nastęrcza kłopotów od lat. Zdarza się, że samorządy nie rejestrują tytułów w sądach oraz nie występują o nadanie numeru ISSN. Zob.: T. Mielczarek, *Monopol, pluralizm, koncentracja*, s. 144–149 oraz J. Kępa-Mętrak, *Relacje między lokalną prasą a samorządową na przykładzie województwa świętokrzyskiego (referat)*, w: *Prasa lokalna w budowie*, s. 172–173.

²¹ <http://www.lopuszno.pl/> [dostęp: 11.03.2013].

Za wzorowe zamieszczenie odnośników do czasopism w witrynach należy uznać sposób zaprezentowany przez gminy Zagnańsk²² oraz Morawicę²³. W menu portali znajduje się grafika z winiętą gazety jednoznacznie informująca, gdzie po kliknięciu internauta zostanie przekierowany.

Przykładem skrajnie odmiennym jest brak prezentacji tytułu „Nowego Kuriera Chmielnickiego” w serwisie gminnym Chmielnika. Wydawnictwo, deklarowane jako miesięcznik, można odnaleźć dopiero na starej podstronie witryny mówiącej o wydawaniu „Kuriera” przez Chmielnickie Centrum Kultury. Podany jest adres strony WWW tegoż Centrum, jednak nie ma tam żadnej informacji o wydawnictwie. Tego rodzaju notkę znajduje się pod poprzednim adresem, z tym że są tam numery archiwalne²⁴ z 2009 r. Argumentem za jak najsilniejszym „sieciowym eksponowaniem” wydawnictwa na stronach gminnych powinno być także to, że w opublikowanych numerach archiwalnych (najnowszy znaleziony poprzez wyszukiwarkę Google²⁵ pochodzi z okresu Wielkiejnocy 2011 r.) podana jest jego cena – 2 zł. Kurier jest wciąż wydawany o czym świadczy informacja z katalogu komputerowego Biblioteki Narodowej²⁶ o terminowym dostarczaniu bieżących numerów. Skrajnie odmiennie stanowisko prezentuje wydawca „Nowin Łubnickiej Gminy” (czyli Centrum Kultury w Łubnicy) oraz „Ziemi Strawczyńskiej” (Urząd Gminy w Strawczynie). Zarówno „Nowiny” są płatne (2,5 zł), jak i czasopismo Strawczyzna (0,5 zł), ale numery (w formie plików PDF) można znaleźć na stronie wydawców²⁷.

Sprawdzenie bazy danych Biblioteki Narodowej wykazało brak dbałości władz lokalnych o obecność ich czasopism na stronach WWW. Według Biblioteki Narodowej w portalach gminnych powinno się znaleźć jeszcze dziewięć tytułów (jeden z nich, „Oleśnickie Echo Samorządowe”, mógłby być opublikowany jedynie w Biuletynie Infomacji Publicznej, gdyż gmina nie ma własnej strony WWW, zobacz rys. 1). Czasopisma te są na bieżąco przesyłane do Biblioteki Narodowej (egzemplarze papierowe muszą być przekazywane po otrzymaniu międzynarodowego znormalizowanego numeru wydawnictw ciągłych ISSN²⁸ nadanego przez Bibliotekę Narodową), ale w portalach samorządowych nie ma wzmianki, że istnieją.

Porównanie opublikowanych informacji z bazą danych Biblioteki Narodowej pokazało również, że 61 świętokrzyskich samorządów ma zarejestrowane własne czasopisma. Jednak:

²² http://www.zagnansk.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=8&strona=1 [dostęp: 11.03.2013].

²³ <http://www.morawica.pl/index.html> [dostęp: 11.03.2013].

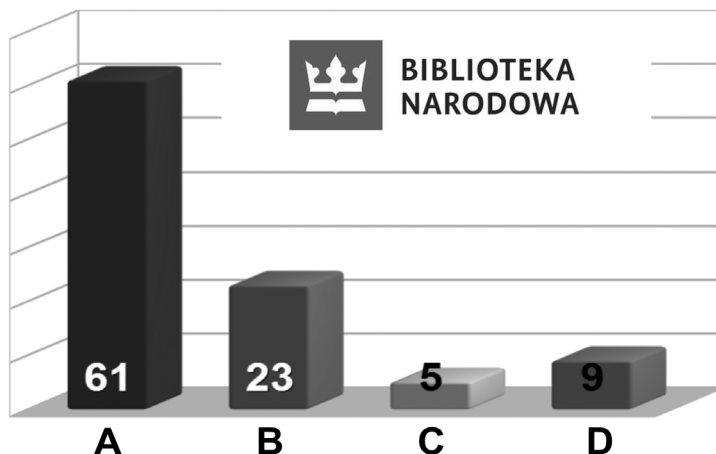
²⁴ <http://chmielnickie.ck.prv.pl/kurier.html> [dostęp: 11.03.2013].

²⁵ Zob.: http://www.chck.chmielnik.com/asp/pl_start.asp?typ=13&sub=&subsub=&menu=4&artykul=62&akcja=artykul [dostęp: 11.03.2013].

²⁶ Zob. komputerowy katalog czasopism Biblioteki Narodowej, <http://alpha.bn.org.pl/> [dostęp: 20.05.2013].

²⁷ „Nowiny Łubnickiej Gminy”, http://cklubnice.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=23 [dostęp: 11.03.2013]; „Ziemia Strawczyńska”, http://pl.wikipedia.org/wiki/Portable_Document_Format [dostęp: 15.05.2013].

²⁸ <http://www.bn.org.pl/programy-i-uslugi/issn/informacje-ogolne/> [dostęp: 15.05.2013].

- A** Liczba czasopism zarejestrowanych w katalogu komputerowym BN
- B** Liczba czasopism regularnie publikowanych na stronach WWW zarejestrowanych w katalogu BN
- C** Liczba czasopism regularnie publikowanych na stronach WWW niezarejestrowanych w BN
- D** Liczba czasopism niepublikowanych na stronach WWW, ale zarejestrowanych w BN

Rys. 1. Porównanie liczby czasopism publikowanych na stronach WWW z tytułami w katalogu online Biblioteki Narodowej

Źródło: Badania własne oraz katalog online czasopism Biblioteki Narodowej.

- tylko 28 samorządowych czasopism jest regularnie publikowanych na stronie WWW (aktualne numery były dostępne w okresie badania zgodnie z deklarowanym cyklem wydawniczym),
- 7 tytułów ukazuje się nieregularnie (lub okazjnie w formie papierowej i na stronie WWW),
- 1 tytuł redagowany był wspólnie przez kilka gmin w ramach LGD (Lokalne Grupy Działania, przedsięwzięcia współfinansowane przez fundusze unijne).

Sposób cyfrowego publikowania gminnych czasopism przypomina erę starych mediów. Wydania papierowe są konwertowane do pliku PDF²⁹ i w takiej formie internauta może je pobrać z witryny. Ewenementem jest gmina Mniów, która publikuje pliki DJVU³⁰ – rzadko używanego formatu, wymagającego od internauty zainstalowania w przeglądarce internetowej specjalnej wtyczki do jego obsługi. Na stronach samorządowych znajdziemy w sumie 38 czasopism zapisanych w formie PDF (plus jeden DJVU). Wśród nich jest 13 miesięczników, 7 kwartalników, 1 dwumiesięcznik

²⁹ Szerzej: http://pl.wikipedia.org/wiki/Portable_Document_Format [dostęp: 15.05.2013].

³⁰ Więcej: <http://pl.wikipedia.org/wiki/DjVu> [dostęp: 15.05.2013].

i 7 tytułów drukowanych nieregularnie (jak podaje rejestr Biblioteki Narodowej) lub okolicznościowo (jak deklarują redaktorzy czasopism).

Czasopisma na stronach WWW są najczęściej wierną kopią papierowego wydania, czyli zawierają także wszelkie związane z tym ograniczenia. Na przykład w celach obniżenia kosztów druku, okładki gazet gminnych są pełnokolorowe, wewnątrz zaś jest czarno-białe. Nie ma jednak żadnych ograniczeń, aby na etapie przygotowywania pliku czasopisma do umieszczenia w Internecie wygenerować całą gazetę w pełnym kolorze.

Redaktorzy zapominają również w drukowanych wersjach o istnieniu gminnych witryn, bo w papierowych wydaniach brakuje adresów e-mailowych lub stron WWW. Niezwykle rzadko pojawiają się na okładce (np. przy winiecie „Kurier Gminy Sadowie”), czasami w stopce redakcyjnej (np. gazeta Secemina „Prosto z Gminy”). Ewenementem jest zastosowanie na trzeciej stronie „Monitora Staszowskiego” QR kodu³¹ z adresem witryny urzędowej (www.staszow.pl).

Brakuje redagowania spajającego wydanie papierowe z internetowym. Nie ma żadnych odnośników w tekstach gazetowych umożliwiających czytelnikowi obejrzenie, na przykład dodatkowych galerii zdjęć lub filmów opublikowanych w Internecie (na gminnej stronie WWW lub w wirtualnych społecznościach typu Facebook, YouTube itp.). Praktyczne rozwiązanie tego problemu zastosowano w serwisie gminy Masłów. Posiada ona tradycyjną gazetę – „Kurier Masłowski”, ale materiały zamieszczane są również w postaci specjalnie stworzonej podstrony portalu samorządowego (zakładka „e-Kurier Masłowski”³²). Wadą rozwiązania jest konstrukcja strony oparta na samych tytułach – redaktorzy serwisu zapisują teksty w bazie danych, przez co forma prezentacji (graficzna) jest mało przyjazna internaucie. Plusem jest szybszy dostęp do informacji – brak konieczności otwierania pliku PDF, mającego czasami kilka megabajtów, co przy słabych łączach internetowych (lub mobilnych) jest uciążliwe dla internauty.

Poziom redagowania samorządowych czasopism, w wersji drukowanej oraz ich elektronicznych odpowiedników, może wynikać z braku odpowiednio przygotowanej kadry. Z przeprowadzonej ankiety (na 102 rozesłane kwestionariusze odpowiedziało 31 gmin. Ankiety wypełniło 20 spośród 28 gmin, których czasopisma regularnie są publikowane na stronach WWW) wynika, że wydawnictwa są przygotowywane przez urzędników w ramach obowiązków służbowych (przy 14 tytułach od jednej do czterech osób, przy 5 tytułach od pięciu do dziesięciu urzędników). Przy 8 tytułach zatrudnionych jest po jednej osobie redagującej odpłatnie, natomiast przy 2 po dwie osoby. Wydawnictwa te wspierane są przez liczne grono współpracowników, niebiorących za to żadnego honorarium. W 11 tytułach ten sam zespół redakcyjny zaangażowany jest również w tworzenie kontentu oficjalnej strony urzędu gminy.

³¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/QR_Code [dostęp: 15.05.2013].

³² http://www.maslow.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=13&Itemid=70&lang=pl [dostęp: 11.03.2013].

Spośród 11 samorządów, które w ankiecie wskazały brak własnego pisma, 2 gminy chciałyby wydawać czasopismo (te gminy mają już zarejestrowane tytuły, ale ich druk jest wstrzymany). Dla 7 gmin, spośród tej 11, największym problemem jest brak możliwości finansowania własnego wydawnictwa. Cztery odpowiedziały, że media komercyjne wystarczająco informują o pracach samorządu, więc nie ma potrzeby angażowania się samorządu w wydawanie własnego pisma i „nie powinno się wykorzystywać pieniędzy publicznych na własną promocję”. Jedna z gmin poinformowała, że nie wydaje gazety, gdyż „brak jest zainteresowania ze strony lokalnej społeczności”. Inna gmina argumentowała, że oprócz braku środków, „społeczeństwo licznie bierze udział w sesjach Rady Gminy”.

Gminy nie zamierzają tworzyć czasopism w wersjach elektronicznych (pomimo że są znacznie tańsze w wydawaniu, zwłaszcza na etapie przygotowania do druku i samego druku). Tylko jeden samorząd wyraził taką chęć, kolejny zaś zadeklarował posiadanie zarejestrowanego tytułu samorządowego pisma – w odpowiedzi jako tytuł podano domenę internetową urzędu. Argumentacja władz lokalnych jest podobna do tych prezentowanych przy czasopismach papierowych: brak możliwości finansowania nowego tytułu, rolę informacyjną odgrywają media komercyjne („dobra współpraca z mediami komercyjnymi”), posiadanie innych mediów internetowych (będzie o nich mowa w dalszej części artykułu) lub małe zainteresowanie lokalnej społeczności („gmina jest małą jednostką. Utrzymujemy stały kontakt z mieszkańcami poprzez spotkania”), słaby dostęp w gminie do Internetu i małe zainteresowanie gminną witryną („niskie zainteresowanie stroną internetową pozwala na wysnucie wniosku, że czasopismo w wersji elektronicznej w obecnym czasie nie znajdzie dużego zainteresowania”). Dziewięć odpowiedzi dotyczyło posiadania już papierowego wydania, publikowanego na stronie WWW, oraz wystarczającej roli gminnej witryny w informowaniu społeczności, aby nie było potrzeby tworzenia kolejnego tytułu.

Gminny serwis internetowy – nowe medium

Internet wraz z rozwojem technologii informacyjnych wciąż poszerza możliwości kreowania nowych sposobów komunikacji samorządów z otoczeniem. Powinny one kierować się obowiązującymi przepisami prawa prasowego, mówiącymi m.in. o rejestrowaniu czasopism³³ i witryn internetowych jako czasopisma³⁴. Kwestia rejestracji portali wciąż budzi kontrowersje, ale Sąd Najwyższy wskazuje w orzeczeniu³⁵ na potrzebę wpisu tytułu do rejestru czasopism. W ankiecie na pytanie „Czy

³³ Ustawa z dn. 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, art. 45 (Dz.U. z 1984 r. Nr 5 poz. 24 ze zm.).

³⁴ Zob. szerzej: J. Balcarczyk, *Prasa internetowa – rejestracja?*, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/35494/005.pdf> [dostęp: 15.05.2013].

³⁵ S. Wikariak., *Strony WWW to dzienniki lub czasopisma*, <http://prawo.rp.pl/arttykul/57713.html> [dostęp: 15.05.2013].

strona internetowa jest zarejestrowana jako czasopismo? twierdząco odpowiedziały cztery samorządy (na 31 wypełniających kwestionariusz, jedna z gmin nie ma własnej witryny). Należy wspomnieć, że rejestracja czasopisma wiąże się dla redakcji z pewnymi prawami (choćby dla dziennikarzy do zachowania tajemnicy źródeł informacji) i obowiązkami (np. jawnej publikacji osoby redaktora naczelnego, czego na stronach urzędowych brak).

Jedną z podstawowych zalet stworzenia samorządowej witryny jest łatwość (przede wszystkim ekonomiczna – wydawanie online jest dużo tańsze niż druk) publikacji informacji. W tym celu we wszystkich portalach gminnych (mowa o stronach WWW, a nie o Biuletynie Informacji Publicznej) są publikowane komunikaty urzędowe dotyczące życia społeczności lokalnej. Przede wszystkim dotyczą one podatków, opłat, zagrożeń pogodowych. W drugiej kolejności zauważalna jest dominacja ogłoszeń na temat gminnych festynów, wydarzeń związanych z rocznicami, świętami państwowymi lub kościelnymi. Jednak w zdecydowanej większości są to jedynie zapowiedzi wydarzeń, z których ani relacji i fotoreportaży ani choćby wzmianek internauta nie znajdzie. Informacje pisane są językiem urzędowym, nie mają charakteru tekstów dziennikarskich – kierujących się dziennikarskimi zasadami (Kto? Co? Gdzie? Kiedy? Dlaczego?). Mankamentem jest również mała liczba ilustracji (grafik, zdjęć), przez co przekaz jest mało atrakcyjny dla odbiorcy. Z obserwacji wynika, że samorządy miejskie i miejsko-wiejskie budują atrakcyjniejszy przekaz. Chociaż trudno oceniać liczbę informacji i komunikatów po wielkości gminy, bo w grę mogą wchodzić różne czynniki, jak np.: możliwości finansowe samorządu, aktywność lokalnej społeczności czy zaangażowanie urzędników w chęć tworzenia atrakcyjnej witryny. Wystarczy porównać kontent stron Moskorzewa i Nagłowic z witryną Lipnika lub Skarżyska-Kamiennej, Ostrowca Świętokrzyskiego i Kielc, aby dojść do wniosku, że ten ostatni czynnik – chęć kreowania medialnego przekazu – wydaje się być wiodący.

Osoby redagujące (zarządzające) serwisami jednak w małym stopniu dbają o aktualność relacji z wydarzeń gminnych. Widoczne jest to zwłaszcza w weekendy i święta, kiedy to w witrynach nie pojawiają się żadne wzmianki, nawet z ważnych dla społeczności samorządowych imprez (dożynki, święta kościelne, festyny itp.). Prawdopodobnie związane jest to z sytemem pracy urzędu, który w weekendy i święta jest zamknięty, a co za tym idzie pracownicy mają wolne również od dziennikarskich zadań. Z ankiety wynika, że samorządowe strony WWW w przeważającej liczbie są tworzone przez urzędników w ramach ich obowiązków służbowych. Tylko w trzech przypadkach wskazano jako osoby współtworzące dziennikarzy zatrudnionych na umowy zlecenia.

Gminy deklarowały w badaniu utrzymywanie dosyć rozbudowanych zespołów redakcyjnych. Czternaście z nich to zespoły urzędników przynajmniej czteroosobowe, ale w pięciu przypadkach liczą one aż dziesięciu członków. Analiza odpowiedzi wskazuje, że w 16 urzędach jest zatrudniony co najmniej jeden pracownik zajmujący się tworzeniem kontentu dla witryny. Siedemnaście gmin wskazało również na współpracę z osobami bezpłatnie tworzącymi zawartość witryn. Większość to grupy od jednej do trzech osób, ale trzy gminy poinformowały o dziesięcioosobo-

wym wolontariacie. Szesnaście tych zespołów budujących internetowy контент (na 31 wypełniających ankietę, 21 gmin ma regularnie wydawane pisma) jest zaangażowanych w tworzenie treści dla innych samorządowych mediów. Nie są to jedynie czasopisma. Dwie gminy poinformowały, że osoby te zaangażowane są na rzecz samorządowej „internetowej telewizji”. Tego rodzaju przekazem w swoich witrynach chwali się dziewięć gmin (w jednym przypadku odnośnik nie działał). Są to wydzielone podstrony samorządowej witryny, w której umieszczono linki do materiałów wideo z różnych lokalnych wydarzeń. Filmy te są umieszczane w bezpłatnych serwisach wideo (YouTube, Vimeo). Sporadycznym rozwiązaniem jest zamieszczanie materiałów na własnych serwerach (prawdopodobnie ze względu na wysokie koszty), tak jak to robi iTVPiekoszów³⁶ lub iTVKielce³⁷. Ta ostatnia, jako jedyna ze wszystkich tego rodzaju telewizji gminnych, publikuje regularnie materiały informacyjne, przygotowywane profesjonalnie przez wyodrębniony zespół dziennikarzy. Podwójną strategię stosuje samorząd Starachowic, który jak należy przypuszczać, ma w serwisie YouTube profil o nazwie „umstarachowice” (w informacjach profilowych³⁸ brakowało opisu do kogo należy), gdzie publikuje własne materiały wideo występujące na stronie urzędu pod tytułem „Internetowa Telewizja Ratusz Urzędu Miejskiego w Starachowicach”³⁹. W tej witrynie znajdują się także materiały wideo o nazwie „Flesz – Informator Prezydenta Miasta Starachowice”. Te jednak wyprodukowane są przez prywatną Telewizję Starachowice.

Wyjątkowo rzadkim medium samorządowym jest radio. W wersji tradycyjnej (rozpowszechnianie za pomocą nadajników naziemnych) działa Radio Opatów (koncesjonariuszem jest Opatowski Ośrodek Kultury⁴⁰). Jednak internauta, który zajrzy na stronę gminy Opatów, odnośnika do tego radia nie znajdzie. Dopiero po wejściu na stronę Ośrodka Kultury w Opatowie trafimy na link do podstrony o radiu⁴¹. Rozgłośnia nie nadaje online, więc internauta spoza obszaru powiatu opatowskiego jej nie usłyszy. Internauta ani żaden słuchacz świętokrzyskiego nie usłyszy innego radia stworzonego przez samorząd lub instytucję zależną.

Samorządy zapytane w ankiecie o plany związane z mediami elektronicznymi stwierdziły, że nie planują uruchomienia telewizji ani rozgłośni radiowych (jednak nie wykluczają takiej ewentualności), tłumacząc to podobnie jak w przypadku czasopism brakiem pieniędzy, wystarczającą rolą mediów komercyjnych itp.

Twórcy witryn (osoby redagujące, piszące, administratorzy) posługują się również narzędziami umożliwiającymi rozszerzenie komunikacji na linii media urzędowe – internauta. Tymi narzędziami są m.in. newslettery⁴² oraz kanały rss⁴³. Możliwość

³⁶ <http://itvpiekoszow.pl/> [dostęp: 11.03.2013].

³⁷ <http://www.itv.kielce.eu/> [dostęp: 11.03.2013].

³⁸ <http://www.youtube.com/user/umstarachowice?feature=watch> [dostęp: 11.03.2013].

³⁹ <http://tvratusz.starachowice.eu/> [dostęp: 11.03.2013].

⁴⁰ http://www.krrit.gov.pl/Koncesje/k021K_1.doc [dostęp: 15.05.2013].

⁴¹ <http://www.ook.Internetdsl.pl/radio.html> [dostęp: 15.05.2013].

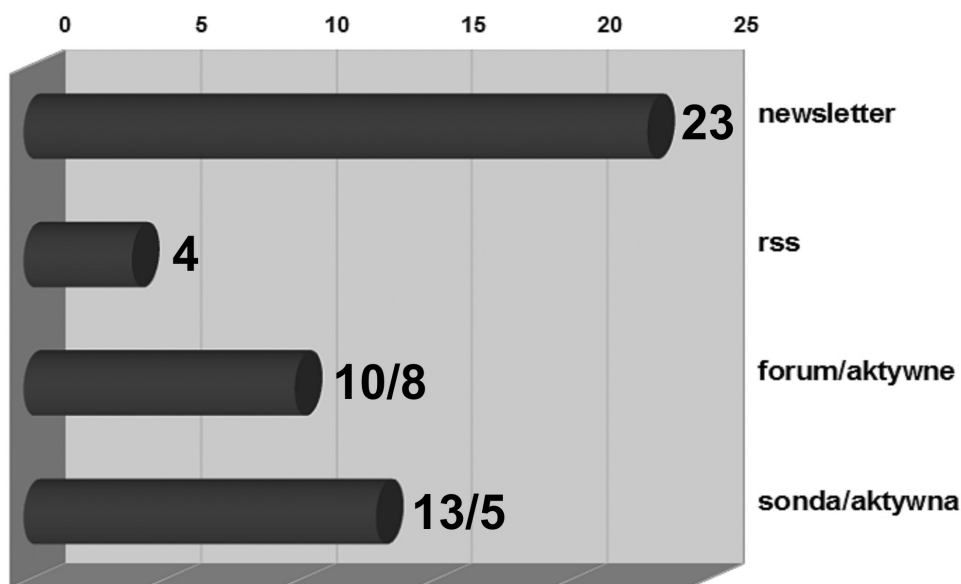
⁴² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Newsletter> [dostęp: 15.05.2013].

⁴³ <http://pl.wikipedia.org/wiki/RSS> [dostęp: 15.05.2013].

otrzymywania na bieżąco (wręcz online) informacji jest ważnym wyznacznikiem dbałości władz lokalnych o społeczność. Te sposoby publikacji mogą dostarczać niezwykle ważnych, pilnych komunikatów (m.in. pogodowych lub przypominających o ważnych terminach, np. podatkowych). Newslettery i kanały rss są w witrynach gminnych rzadko wykorzystywane (rys. 2). Te pierwsze pojawiają się w 23 witrynach, a rss jedynie w 4.

Elementem charakterystycznym dla nowych mediów jest tworzenie nowoczesnego i zarazem atrakcyjnego przekazu z wykorzystaniem interaktywnego kontaktu z czytelnikami. Takimi narzędziami jest forum internetowe⁴⁴. To element mogący służyć wymianie opinii na tematy nie tylko opisywane w samorządowych mediach (stronie WWW lub oficjalnych urzędowych czasopiśmie), lecz także poznawaniu społecznych nastrojów i badaniu słuszności podejmowania decyzji tych mniej i bardziej ważnych dla gmin. O ile fora są obecne na dziesięciu stronach WWW, to na dwóch są nieaktywne (brak bieżących wątków i wypowiedzi lub brak jakichkolwiek wpisów).

Narzędziem wspierającym medialną interaktywność mogłyby być internetowe sondy, ale one także nie są w witrynach wykorzystywane. Zostały znalezione na 13 stronach, ale tylko na 5 były aktywne (dawały na bieżąco możliwość zaznaczenia swojej opinii).

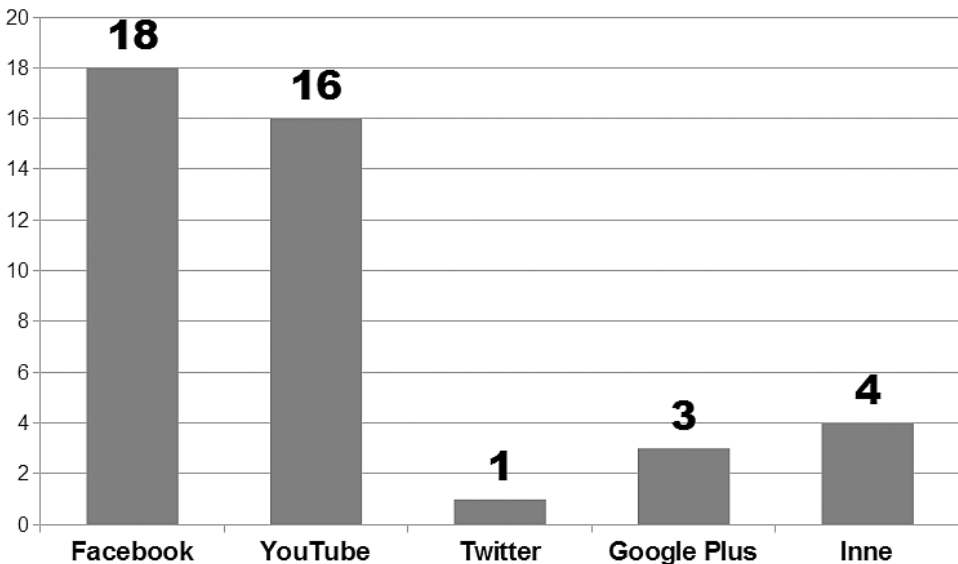
Rys. 2. Liczba narzędzi komunikacji internetowej na stronach WWW

Źródło: Badania własne (99 samorządów miało własne witryny internetowe).

⁴⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Forum_dyskusyjne [dostęp: 15.05.2013].

Samorządowe nowe media trudno sobie wyobrazić bez wirtualnych społeczności. Obecność tego dynamicznie rozwijającego się sposobu komunikacji, opartego na wzajemnych internetowych relacjach, jest wskaźnikiem otwartości na nowoczesny przekaz. Obserwacja samorządowych witryn pokazała, że większość lokalnych władz nie dostrzega konieczności rozwoju tej formy kontaktu⁴⁵. Na 18 stronach znaleziono odnośniki do serwisu Facebook (ale w dwóch przypadkach linki działały nieprawidłowo) i 16 do serwisu YouTube (jeden odnośnik nie działał prawidłowo). Sporadycznie występowały linki do Naszej Klasy, Google Plus czy Twittera (zob. rys. 3). Kliknięcie ze strony urzędowej nie gwarantowało jednak, że trafimy na oficjalny profil gminny w społeczności – w dwóch przypadkach internauta był przenoszony na profil stworzony przez osobę prywatną. Dwie gminy nie zamieściły odnośników w swoich serwisach, pomimo że jednak posiadają oficjalne gminne profile.

Symptodem nieznaności funkcjonowania świata nowych mediów jest brak danych na temat ruchu, jaki jest generowany przez internautów w gminnych witrynach. Dzięki takim informacjom administratorzy serwisów wiedzą, które strony są najchętniej odwiedzane, jakie treści najczęściej przeglądane. W ankiecie jedynie 19 samorządów (na 31 odpowiadających) wykazało się znajomością liczby unikalnych

Rys. 3. Społeczności internetowe w serwisach samorządowych

Źródło: Badania własne. 99 samorządów miało własne witryny internetowe.

⁴⁵ Portale społecznościowe to jedne z najpopularniejszych serwisów w Internecie. Zob. szerzej: Ł. Szewczyk, *Megapanel czerwiec 2013: Facebook i YouTube tracą, zyskują polskie portale*, <http://media2.pl/badania/105302-Megapanel-czerwiec-2013-Facebook-i-YouTube-traca-zyskuja-polskie-portale.html> [dostęp: 16.08.2013].

użytkowników lub liczbą odsłon. Żadna z gmin nie podała liczby ściągniętych plików (PDF) swoich czasopism.

W ankiecie gminy zostały poproszone o wymienienie najważniejszych informacji, jakie powinny być publikowane na stronie internetowej oraz najważniejszych zadań mediów samorządowych. W pierwszym punkcie dominowały odpowiedzi dotyczące bieżącego informowania o aktualnościach ważnych dla lokalnej społeczności: kulturalnych, podatkowych, inwestycyjnych, o szkoleniach i zagrożeniach meteorologicznych. W zdecydowanej mniejszości były odpowiedzi dotyczące informowania o pracy władz lokalnych i gminnego prawa lub publikowania odpowiedzi na zapytania mieszkańców (np. poprzez stronę internetową lub e-mail) kierowanych do wójtów, burmistrzów lub prezydentów. Natomiast wskazane w kwestionariuszach zadania mediów samorządowych koncentrowały się wokół spraw kultury i promocji. W wielu ankietach podkreślano rolę utrzymywania bliskiego kontaktu władz z lokalną społecznością, funkcje edukacyjne mediów gminnych. Pojawiły się również takie zadania jak kształtowanie postaw obywatelskich, konieczność zachowania rzetelności, obiektywizmu i wiarygodności. Te zadania stały jednak w opozycji do decyzji, jaka została zaproponowana samorządom w ostatniej rubryce ankiety: „Czy chcesz, aby wyniki ankiety zostały anonimowe?” Powstaje dylemat, dlaczego w ogóle autor badania zadał to pytanie skoro przepisy nakazują jawność informacji publicznej. Po pierwsze autorowi zależało na otrzymaniu jak największej liczby wypełnionych ankiet, po drugie na sprawdzeniu realnego podejścia samorządów do deklarowanej jawności informacji samorządowych publikatorów. Na 31 wypełnionych kwestionariuszy jedynie przedstawiciele czterech gmin (Radoszyce, Sadowie, Skarżysko Kościelne, Sobków) zgodzili się na ujawnienie informacji zamieszczonych w kwestionariuszach.

Podsumowanie

Podczas analizy zawartości stron internetowych świętokrzyskich gmin wyraźnie rysuje się bardzo zróżnicowane podejście władz lokalnych do sieciowego medium. Trzy samorządy wciąż nie widzą konieczności posiadania tego nowoczesnego narzędzia komunikacji. Wiele z gmin ma strony WWW, ale należałoby powiedzieć, że strony te jedynie „istnieją”, bo internauta nie może wiele się z nich dowiedzieć. To zdecydowana mniejszość.

Badanie ankietowe ujawniło brak uporządkowania przez samorządy spraw związanych z rejestracją tytułów, tych papierowych publikowanych w Sieci – części nie ma w bazie danych Biblioteki Narodowej, jak i w witrynach internetowych. Większość gmin nie deklarowała rejestracji swojej domeny jako czasopisma. Jak wspominałem, dla prawników jest to kwestia sporna, ale wyroki sądów wskazują tendencję, do której samorządy, działające w ramach prawa, powinny dążyć.

Władze lokalne zdają się dopiero dostrzegać potencjał Internetu. Pierwsze symptomy to pojawiające się w serwisach elektroniczne wersje dotychczasowych pa-

pierowych wydań gminnych tytułów. Ich publikacja w Sieci nastęrcza internautom wiele kłopotów. Ktokolwiek by to nie był – mieszkaniec gminy, przypadkowy gość w serwisie, turysta – będzie miał na niektórych stronach WWW kłopoty z ich znalezieniem, a co za tym idzie, z zapoznaniem się z ich zawartością (np. trudno wyłumaczyć brak na stronie Opatowa odnośnika do Radia Opatów). To niedostosowanie się do publikacji elektronicznych widać również w samych wydaniach. Pliki PDF tworzone są na podstawie wydania drukowanego, które często jest zubożone kolorystycznie. W Sieci nie ma przeciwwskazań (technicznych i ekonomicznych), aby całe wydanie publikować w wersji kolorowej. Trudno oceniać z jakiego powodu ten drobny, ale jakże znaczący defekt, nie jest dostrzegany przez redaktorów. Z ankiet można wywnioskować, że nie ma koordynacji w wydawniczych działaniach samorządów: ktoś redaguje czasopismo, ktoś inny publikuje w witrynie i brakuje zwykłej komunikacji oraz nowoczesnego, „internetowego” sposobu myślenia. To zauważalne jest przy analizie technicznej strony umieszczania plików PDF w witrynach samorządowych. Mają one kilka lub kilkanaście megabajtów, co stanowi duże obciążenie dla łączy internautów, zwłaszcza w regionach wiejskich, gdzie infrastruktura telekomunikacyjna jest przestarzała. W kilku ankietach ten problem ograniczonego dostępu do Sieci był przez samorządowców akcentowany. Wyjściem z sytuacji byłoby zastosowanie na stronach WWW możliwości oglądania ich wersji mobilnych. Zasięg sieci komórkowych jest większy niż infrastruktury kablowej (również na terenach wiejskich). Do tego wzrasta dynamika korzystania z Internetu za pomocą sieci komórkowych⁴⁶. Niestety na żadnej stronie samorządowej nie znaleziono rozwiązań mobilnych (aplikacji itp.). Wyjściem mogłoby być rozwiązanie zastosowane przez gminę Masłów. „Kurier Masłowski” (wydanie drukowane) ma swoją podstronę w serwisie w postaci „e-Kuriera Masłowskiego”. Treści publikowane na stronie w postaci hipertekstu⁴⁷ są dla internauty przyjazne, wręcz „naturalne” w odbiorze. Brak „nieliniowego” myślenia, czyli opartego na hipertekście, potwierdza również rzadkie występowanie w wydaniach drukowanych informacji o istnieniu gminnych stron WWW, odniesień do witryn. Redaktorzy mogliby zamieszczać chociażby dodatkowe zdjęcia lub multimedia, rozszerzając informacje prezentowane „na papierze”.

Władze lokalne w większości przypadków nie postrzegają strony WWW jako nowego medium, mającego większe możliwości komunikacyjne niż tradycyjne czasopismo. Świadczy o tym słabe wykorzystywanie narzędzi komunikacji takich jak kanały rss lub fora internetowe. Współczesny odbiorca mediów chce mieć wpływ na medialny przekaz, czego przykładem są działania podejmowane przez media komercyjne, wykorzystujące wirtualne społeczności, serwisy nakłaniające czytelników, słuchaczy, widzów do bezpośredniego kontaktu z nadawcą lub redakcją. Choć samorządy deklarowały w ankietach potrzebę utrzymywania bliskiego kontaktu

---

⁴⁶ Diagnoza społeczna 2013, raport wstępny: red. J. Czapiński, T. Panek, www.diagnoza.com [dostęp: 15.07.2013].

⁴⁷ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Hipertekst> [dostęp: 15.05.2013].

z lokalną społecznością, to nie przekłada się to w większości przypadków na podejmowanie jakichkolwiek działań w serwisach internetowych. Strony WWW ułatwiają budowanie nowych więzi, opartych na zdigitalizowanych relacjach, czego przykładem są społeczności takie jak Facebook, Twitter itp.

Media gminne w zdecydowanej większości wciąż oparte są na sposobie myślenia świata mediów analogowych (starych mediów). Badanie wykazało, że rodzi się grupa liderów wśród samorządów coraz lepiej rozumiejąca cyfrową rewolucję. Do tej awangardy gminnych mediów można zaliczyć takie samorzady jak Brody, Kielce, Lipnik, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Ostrowiec, Pawłów, Pierzchnica, Sandomierz, Sitkówka-Nowiny, Starachowice, Staszów, Włoszczowa i Zagnańsk. Serwisy te zawierają wiele nowoczesnych narzędzi i przede wszystkim umiejętnie je wykorzystują. Jedne z nich mają fora, sondy, społeczności, a inne własne telewizje internetowe, regularne biuletyny papierowe, ale i rozbudowane internetowe działy aktualności, tworzone w profesjonalny sposób (należy to odnosić wyłącznie do stosowanych narzędzi). Wiele z tych gmin śledzi na bieżąco liczbę wejść na swoje witryny, dzięki temu wiedzą, co interesuje nie tylko mieszkańców (serwery rejestrują także numery IP⁴⁸ gości, więc wiadomo z jakich pochodzą regionów, krajów i kontynentów).

Twórcy witryn samorządowych powinni przyjrzeć się działaniom swoich konkurentów, bo media gminne, podobnie jak media komercyjne, budują obraz małego wycinka świata, tej „małej ojczyzny”. Nie wolno zapominać, że ten obraz trafia do globalnego okna na świat jakim jest Internet. Kreacja medialna samorządu może mieć wpływ na jego zewnętrzną ocenę. Praktycznym przełożeniem będzie nie tylko pozytywny oddźwięk wśród lokalnej społeczności, lecz także ewentualnych inwestorów lub turystów.

Bibliografia

- Chorążki W., *Prasa regionalistyczna w okresie transformacji*, w: *Regionalizm – lokalizm – media*, red. E. Chudziński, Bochnia–Warszawa 2001.
- Chudziński E., *Regionalizm w mediach. Geneza – przejawy – funkcje*, w: *Regionalne i lokalne środki przekazu. Kontekst międzynarodowy i krajowy*, red. J. W. Adamowski, K. Wolny-Zmorzyński, Warszawa 2007.
- Dziki S., W. Chorążki, *Media lokalne i regionalne*, w: *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, Kraków 2000.
- Goban-Klas T., *Internet jako szansa dla mediów lokalnych*, w: *Regionalne i lokalne środki przekazu. Kontekst międzynarodowy i krajowy*, red. J. W. Adamowski, K. Wolny-Zmorzyński, Warszawa 2007.
- Jenkins H., *Kultura konwergencji*, Warszawa 2007.
- Kowalczyk R., *Media lokalne w Polsce*, t. 1, Poznań 2008.
- Mielczarek T., *Monopol, pluralizm, koncentracja. Środki komunikowania masowego w Polsce w latach 1989–2006*, Warszawa 2007.

⁴⁸ http://pl.wikipedia.org/wiki/Adres_IP [dostęp: 15.05.2013].

Mielczarek T., *Raport o śmierci polskich gazet*, Warszawa 2012.

Czasopisma naukowe

Kopecka-Plech K., *Koncepcje konwergencji mediów*, „Studia Medioznawcze” 2011, nr 3 (46).

Szpunar M., *Czym są nowe media – próba konceptualizacji*, „Studia Medioznawcze” 2008, nr 4 (35).

Materiały źródłowe

Apela W., *Telewizja internetowa i telewizyjne technologie internetowe*, http://www.piit.org.pl/_gAllery/26/72/2672/8470.pdf [dostęp: 5.05.2013].

Diagnoza społeczna 2011, red. J. Czapiński, T. Panek, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2011.

Gierula M., *Rola prasy lokalnej w integracji małych miast i wsi (referat)*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Kultury i Środków Przekazu przy współdziałaniu Izby Wydawców Prasy pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 21 września 2004 r., Kancelaria Senatu, Warszawa 2005.

GUS, *Nowe media, definicja*, http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?i-d=POJ-6111.htm.

Kępa-Mętrak J., *Relacje między lokalną prasą a samorządową na przykładzie województwa świętokrzyskiego (referat)*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Kultury i Środków Przekazu przy współdziałaniu Izby Wydawców Prasy pod patronatem Marszałka Senatu RP Longina Pastusiaka, 21 września 2004 r., Kancelaria Senatu, Warszawa 2005.

„Nowiny Łubnickiej Gminy”, http://cklubnice.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=23 [dostęp: 11.03.2013].

Ustawa z dn. 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, art. 45 (Dz.U. z 1984 r. Nr 5 poz. 24 ze zm.).

„Ziemia Strawczyńska”, http://pl.wikipedia.org/wiki/Portable_Document_Format [dostęp: 15.05.2013].

Artykuły internetowe

Balcarczyk J., *Prasa internetowa – rejestracja?*, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/35494/005.pdf> [dostęp: 15.05.2013].

Szewczyk Ł., *Megapanel czerwiec 2013: Facebook i YouTube tracą, zyskują polskie portale*, <http://media2.pl/badania/105302-Megapanel-czerwiec-2013-Facebook-i-YouTube-traca-zyskuja-polskie-portale.html> [dostęp: 16.08.2013].

Wątor J., *W co piątej miejscowości w regionie nie ma Internetu. Tylko u nas jest tak źle*, http://kielce.gazeta.pl/kielce/1,47262,14499251,W_co_piatej_miejscowosci_w_regio-nie_nie_ma_internetu_.html [dostęp: 27.08.2013].

Wikariak S., *Strony WWW to dzienniki lub czasopisma*, <http://prawo.rp.pl/artukul/57713.html> [dostęp: 15.05.2013].

Witryny WWW

Biblioteka Narodowa, <http://alpha.bn.org.pl>

Biuletyn Informacji Publicznej, <http://www.bip.gov.pl/>
Chmielnickie Centrum Kultury, <http://chmielnickie.ck.prv.pl>
Chmielnickie Centrum Kultury, <http://www.chck.chmielnik.com/>
Internetowa Telewizja Kielce, <http://www.itv.kielce.eu/>
Internetowa Telewizja Piekoszów, <http://itvpiekoszow.pl/>
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, <http://www.krrit.gov.pl/>
Opatowski Ośrodek Kultury, <http://www.ook.internetdsl.pl/>
Rada Języka Polskiego, <http://www.rjp.pan.pl>
Telewizja Ratusz Urzędu Miejskiego w Starachowicach, <http://tvratusz.starachowice.eu/>
Urząd Gminy Łopuszno, <http://www.lopuszno.pl/>
Urząd Gminy Masłów, <http://www.maslow.pl>
Urząd Gminy Morawica, <http://www.morawica.pl/>
Urząd Gminy Zagnańsk, <http://www.zagnansk.pl>
Urząd Komunikacji Elektronicznej, <http://www.uke.gov.pl>
Wikipedia, <http://pl.wikipedia.org>
YouTube, <http://www.youtube.com>

Streszczenie

Internet wciąż prowadzi do zmian w odbiorze mediów. Nowe sposoby komunikacji i nowe narzędzia stosowane w globalnej sieci zmieniają sposoby konsumpcji mediów, a co za tym idzie – metody ich redagowania i dystrybucji. Najszybciej adaptują się do tych zmian media komercyjne. Również tytuły wydawane przez samorządy muszą dostosowywać się do potrzeb odbiorców.

Autor artykułu zbadał m.in. jak z technologicznym postępem radzą sobie gminy województwa świętokrzyskiego, z których narzędzi nowoczesnej komunikacji korzystają. Sprawdził tytuły gminnych mediów, sposób wydawania i publikowania na stronach internetowych. Autor przeprowadził również badania ankietowe, aby np. dowiedzieć się, kto tworzy treści w wydawnictwach samorządowych, tych tradycyjnych oraz internetowych, jak liczne są redakcje, jak gminy zamierzają rozwijać swoje media itd.

THE ŚWIĘTOKRZYSKIE SELF-GOVERNMENT MEDIA – NEW CHALLENGE TO CYBERNETIC SPACE

Summary

Internet still induces changes in media reception. The new forms of communication and the new instruments used on the global network, are transforming the ways of media consumption, and in consequence the methods of their editing and distribution. The commercial media are the fastest to react to these changes. The titles published by the self-governments must also be adapted to the needs of the reading public.

The author examines, among others, how the districts of Świętokrzyskie Province are managing with the technological progress, and its communication tools that they are utilizing. He examined the titles of the self-government media, the ways of issue and publication on the website. The author also conducted a questionnaire survey, to find out who, for instance, produced the contents of the self-government publications, both the traditional and Internet ones, the extent of the editorials, and how the districts intend to develop their media etc.